

Äntligen stopp

Foto: Erik Arbinge

(C) Erik Arbinge

Fällor som denna kan också fånga fåglar av andra fredade arter som kungsörnar, ormråkar och sparvhökar. Här en bifångad kungsörn i en icke godkänd Skånefälla avsedd för duvhök. Gillerpinnen av järn har åkt rakt igenom fångstrummet och ner i lockfågelrummet med risk att fåglarna spetsas. Bilden är tagen vid ett gods i Sörmland.

Foto: Ambjörn Carlsson

L53 dubbelfälla. En fångad duvhökshanne och en lockduva finns i fällan. Varje gång rovfågeln rör sig försöker lockfågeln fly. Fällan upptäcktes klockan 9 och bevakades till mörkets inbrott. Följande morgon hade fällan inte vittjats. "Kontrollanterna" väntade till kl 12 då de ringde till jägaren. Han kom då och släppte höken. Den var utmärslad och borde ha matats upp före utsläpp.

Foto: Ambjörn Carlsson

Fällan är troligen den så kallade Nyborgsfällan men den är inte gillrad trots att duvan redan placerats ut som lockfågel. Dessa fällor kan också fånga lodjur, som liksom andra katter lockas av en levande fågel. Även lockfågeln utsätts för stress och lidande. Här är vattnet smutsigt och foder och avföring blandat på golvet.

Länge har fällfångst av duvhök tillåtits på gods som föder upp fåglar för att släppa ut dem för jakt. Berättigandet av denna s.k. skydds jakt kan ifrågasättas på lagliga grunder och fällorna fångar vilka rovfåglar som helst och även rovdäggdjur som t.ex. lodjur. Djuren utsätts för oacceptabelt lidande och stress, särskilt när skötseln av fällorna är bristfällig. Nu har förvaltningsrätten i Göteborg gett Sveriges Ornitologiska Förening - Birdlife Sverige rätt i ett överklagande och upphävt länsstyrelsens tillstånd för duvhöksjakt. På de flesta håll i landet har tillstånden för denna jakt upphört på senare år.

Gatt överraskad läste jag den lilla notisen under rubriken "GOF stoppade fångst av duvhök på Västkusten". Den var publicerad i Vår Fågelvärld som är Sveriges Ornitologiska Förening (SOF) – Birdlife Sveriges medlemstidning. Av notisen framgick att Förvaltningsrätten i Göteborg upphävt tillstånd att fånga duvhök efter överklagan av ornitologerna i Halland. Notisen väckte min nyfikenhet så jag begärde ut handlingarna i ärendet från förvaltningsrätten i fråga. Det ärende jag fick ut gällde Sperlingsholms Gods som föder upp fåglar för att släppa ut dem för jakt. Ansökan omfattade 45 (fyrtiofem) duvhökar som skulle fångas och bortföras till annan plats.

Länsstyrelsen i Halland hade gett tillstånd till duvhöksfångsten. Tillståndet gavs med stöd av 31§ 2 i jaktförordningen som tillåter "en selektiv jakt efter ett litet antal djur under strängt kontrollerade förhållanden, om det behövs

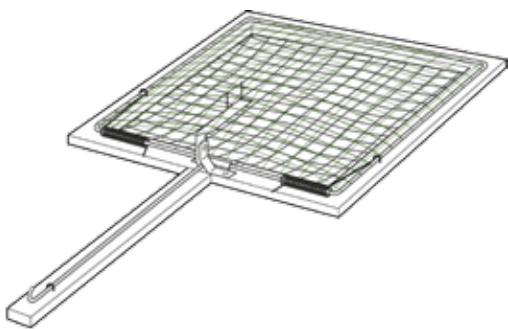
för duvhöksjakten på godsens

för att tillgodose viltförvaltningen”. Det kan göras även om jakt annars inte är tillåten, som jakt efter duvhökar – som liksom andra rovfåglar är fridlysta. Duvhöken tillhör rödlistekategorin NT = nära hotad. Sökande fick också tillstånd att använda fångstredskap i form av fälla med levande lockfågel samt slagnät för hök.

Enligt Förvaltningsrättens handlingar var det Halmstads Ornitologiska Förening (HOF) genom Anders Wirdheim som överklagade tillståndet. HOF vände sig såväl mot att tillstånd skulle ges för att jaga en rödlistad fågelart, som mot den fälltyp, slagnät för hök, som skulle användas.

HOF anförde att fällan inte fångar selektivt, utan vilket mindre djur som helst kan fångas. Det fångade djuret snärjs och kan få ligga tryckt mot marken i upp till 24 timmar, som är den lagstadgade vittjningstiden för fällan. Det säger sig egentligen självt att det lidande som fågeln/däggdjuret då utsätts för är oacceptabelt. Fällan användes tidigare vid ringmärkning men detta upphörde då fåglar skadades när fällan slog igen. Om den överhuvudtaget ska användas, anser HOF, ska den vittjas varje halvtimme som slöjnat som används vid ringmärkning.

Vidare kan inte 45 fåglar anses vara ett litet antal av de ca 130 par duvhökar som beräknas finnas i Halland. Det är inte heller rimligt att jaga en rödlistad art för att främja inplantering av fasan som inte är en inhemska art.

Slagnät för hök, L 17, har måtten 55 x 52 cm vilket ska jämföras med duvhökens vingbredd om 93-127 cm. Större fåglar och däggdjur som lockas av betet kan förstås också få vingar eller ben och svansar skadade när fällan slår igen.

När det gäller uppfödda gräsänder har det visat sig att de inte är livskraftiga i naturen. De som inte skjuts vid höstjakten försvinner i regel snabbt. Det innebär att hela den här verksamheten bör ifrågasättas av etiska såväl som av naturvårds- och djurskyddsskäl.

HOF anförde också att Länsstyrelsen i Skåne inte längre tillåter fångst av duvhökar för att skydda fåglar utsatta för att jagas.

EFTER ÖVERKLAGANDET UPPHÄVDE Förvaltningsrätten i Göteborg beslutet. Rätten menade att den jakt som är aktuell i målet inte uppfyller kriterierna för att medge skydds jakt enligt ordinarie bestämmelser. Vidare att det inte är visat att fångst av duvhök behövs för att tillgodose viltförvaltningen.

Förvaltningsrätten hänvisade också till den Europeiska kommissionens vägledning, enligt vilken gränsen för ett litet antal bör vara en viss procent av den naturliga dödligheten. Som utgångspunkt kan 1 (en) procent av den årliga dödligheten anses vara ett litet antal. Det gäller inte arter som minskar, där jakt inte ska tillåtas alls. Förvaltningsrätten upphävde också länsstyrelsens beslut beträffande fångstredskap eftersom dessa är avsedda att användas för jakt på duvhök.

DUVHÖKSJAKTEN REDAN TIDIGARE STOPPAD I SKÅNE

Länsstyrelsen i Skåne stoppade i huvudsak jakten på duvhök redan år 2014. Dessförinnan hade 14 gods och stora gårdar sedan länge haft tillstånd till denna jakt.

Inledningsvis avslogs ansökningarna efter att Naturvårdsverket i sin vägledning ”Riktlinjer för beslut om skydds jakt” fastslagit att ”skador på annan egendom” inte utgör skäl för att bevilja skydds jakt efter fåglar enligt jaktförordningen (1987:905) 23a §. För att skydds jakt ska aktualiseras enligt 23a § bör det vara fråga om en annan art/livsmiljö som är mer hotad i det aktuella området än den art som skulle vara föremål för skydds jakt. Det skulle kunna gälla rapphöns då rapphönen är rödlistad. Men eftersom syftet med utsättningen är att jaga rapphöna i större omfattning än vad som annars varit möjligt torde inte skydds jakten efter duvhök ha till syfte att skydda rapphönan som art.

Naturvårdsverket upplyste samtidigt om att 31§ 2 jaktförordningen (som Länsstyrelsen i Halland hade tillämpat för sitt tillstånd) möjligen skulle kunna tillämpas på dylik jakt. Med stöd av denna paragraf inkom nya ansökningar. De avslogs ändå, bland annat då

det inte var visat att utsättning av individer uppfödda i fångenskap, med syfte att öka en arts bestånd, leder till bestående positiva effekter på den frilevande populationen på så sätt att detta kan inrymmas i begreppet viltvård/viltförvaltning.

Här agerade Skånes Ornitologiska Förening som i sitt yttrande påpekade bland annat att fångsten riskerar att skada duvhöken och att utsättningsverksamheten inte kan klassas som viltvård.

DUVHÖKSJAKTEN I TYDLIGT AVTAGANDE

Duvhöksjakten i landet har undersökts genom kontakter med länsstyrelsetjänstemän och genom utdrag ur diarieregister och läsning av beslut. Jag har endast hittat två län (Uppsala och Blekinge) som fortfarande har var sitt tidsbegränsade tillstånd för gods att fånga duvhökar för att skydda fåglar som sätts ut för jakt.

I Halland har fem egendomar haft tillstånd att jaga duvhök men efter Förvaltningsdomstolens i Göteborg utslag har inte nya tillstånd utfärdats trots att godsens sökt på nytt.

I övriga län har det antingen inte förekommit några ansökningar, har ansökan avslagits eller har man funnit andra lösningar tillsammans med sökande. I ett par fall har man fått tillstånd att skjuta 1 (en) hök som angripit frigående hönsbesättningar.

Året 2011 undersökte undertecknad omfattningen av duvhöksjakten i landet. Under perioden 2006-2009 redovisades fångst av 646 duvhökar. Naturvårdsverket, som har rätt att kräva årliga rapporter från länsstyrelser som tillåter jakt på fredade arter, samlade då in uppgifter från länen men detta förefaller ha upphört nu så det är svårt att få någon senare siffra.

DUVHÖKSFÄLLORNA är dels det nämnda slagnätet, dels lådfällor av nät där rovfågeln ska lockas in av en levande lockfågel. Den kan placeras under utrymmet för den fångade rovfågeln i fällor specifikt för fågelfångst eller mellan två fångstutrymmen där fällorna också är avsedda att fånga grävling och räv. Se bilderna på föregående sida. De fällorna kan förstås också fånga lodjur som liksom andra katter lockas av en levande fågel. Fällorna, som den på översta bilden kan också fånga fåglar av andra fredade arter som kungsörnar, ormråkar och sparvhökar.

LISE-LOTTE NORIN

Källa: beslut Förvaltningsrätten i Göteborg: Mål nr 11851/17.